СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 53. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 9. березня 1942. No. 53. Jersey City, N. J., Monday, March 9, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America, FIVE CENTS elsewhere.

БУДЕ СФОРМОВАНИЙ В АМЕРИЦІ „ЧУЖИНЕЦЬКИЙ ЛЕГІОН"

Сомнер Велес, виконуючий обовязки секретаря стейту, заявив підчас пресової конференції, що пляни створення в Америці „Чужинецького Легіону" є вже майже на укінченню. До цього легіону будуть могти вступати ті американські жителі, що є громадянами Обєднаних Держав. Не враховується одначе тих, що є громадянами Злучених Держав.

Ще нерішено, як великим має бути цей легіон. Може буде полком, дивізією, або ще більшою військовою частиною. Цензус виказує, що в Злучених Державах є понад два міліони горожан Обєднаних Держав. Мають у пляні, щоб кожний нарід творив у тому легіоні окрему військову одиницю, яка матиме свій окремий однострій, подібно, як це є в Великій Британії.

У звязку з тим подають, що маємо в Злучених Державах 40,244 китайці, 448,022 канадійців, 291,451 британців, 416,892 мексиканців, 442,551 поляків, 336,884 росіян, 82,426 греків, 72,663 чехословаків, 67,816 норвежців, 55,905 югославян, 32,445 нідерляндців. Крім того є ще велике число втікачів з Німеччини, Австрії та Мадярщини, з яких многі певно захотілиб вступити до легіону, щоби боротись проти Держав Осі. Таких біженців є тут 315,000 з Німеччини і 402,000 з Австрії й Угорщини.

ПЕРШИЙ ФИЛИПИНСЬКИЙ БАТАЛІОН СФОРМОВАНО В КАЛІФОРНІЇ

Секретар війни повідомив про сформовання 1-го Филипинського Піхотного Баталіону в армії Злучених Держав з головною кватирою в таборі Сен Луіс Обіспо, Каліфорнія.

Нова частина, яка дає змогу филипинцям, як расовій групі, служити в збройних частинах Злучених Держав, була створена на підставі признання сталої льояльности та патріотизму филипинців, що живуть тепер в Злучених Державах.

Частина буде складатись з филипинців, які добровільно вступлять до баталіону, із тих, які вже є приняті до армії, та захочуть перенестись до нього. Старшини Филипинської Армії, які тепер є Злучених Державах, також будуть приділені до тої частини.

Членам Филипинського Баталіону дасться можливість битись на рідній землі.

ПІДГАНЯЄ УКРАЇНЦІВ І ГРОЗИТЬ КАРАМИ

ЛОНДОН (ПАТ). — Українська газета в Луцьку, „Український Голос" з 25. грудня м. р. друкує заклик німецького комісаря на Україні Коха, в якому він взиває українське населення до максимальних вусиль в рільництві та хові худоби. За невиконання цього Кох грозить українцям суворими карами.

З ПРОСКУРОВА І ОКОЛИЦІ

Про Проскурів подають таке: Центральна бібліотека нараховує до 60 тисяч книжок. Завідувачем бібліотеки є Балаванцева, яка має довголітній досвід у веденні бібліотеки. На першому пляні виставлена українська мистецька та наукова література.

Почав працювати Український Національний Театр, який виступив вже з концертом українських народніх пісень, капелею бандуристів та одноактовою комедією „На перші гулі".

„Ми Їх Виметемо" - Казав Ґерінґ Про Українців

ВИННІПЕҐ (Ман., Канада). — „Український Голос" з 4. березня подає під повищим заголовком таке: „Ми їх просто виметемо звідтам" — сказав німецький державний маршал Ґерінґ, перший наслідник Гітлера, в 1935. році, говорячи про українців. Оповідала про це 26. лютого у Винніпегу американська письменниця Дороті Томпсон, яку спроваджено говорити в кампанії за Позичкою Перемоги.

Вона сказала, що якийсь її приятель-журналіст вивідував в 1935 р. думки Ґерінґа про пляни націстів. Ґерінґ розговорився про Україну та її багатства й про майбутнє завойовання. Її приятель тоді замітив: „Алеж там є 50,000,000 людей на Україні". Ґерінґ махнув зневажливо рукою, зробив міну, як би замітав і сказав: „Ми їх просто звідтам виметемо".

Німеччина не має найменшого наміру висилати німців на поселення в кольоніях в Африці, або в якійсь кольоніяльній области Сходу — говорила пані Томпсон. Гітлер має намір створити в середині Европи націю з 250,000,000 німців та споріднених з ними народів і з ними розбоїти цілий світ, а потім над ним панувати".

БУДУТЬ ПЕРЕСИЛАТИ КОРЕСПОНДЕНЦІЮ ПРИ ПОМОЧІ МІКРОФІЛЬМІВ

Департамент війни подає до відома, що в пляні армії є знести дотеперішню листовну переписку до вояків, а заступити її мікрофільмами. Це робиться з тих оглядів, що достава листів на далеко віддалені бази є дуже утруднена. Команда армії плянує фотографувати листи на малу фільмову ленту та літаками розсилати їх на ріжні місця призначення. Там щойно фільму цю побільшать та зроблять фотостатичні копії, які будуть розділювані адресатам.

Департамент війни стверджує, що такий спосіб розпроділювання почти не тільки відтяжить ладунки на кораблях, але також забезпечить швидку доставу листів до вояків. А це надзвичайно важне, бо американські військові частини перебувають тепер майже в кожній частині світа, отже достава звичайним шляхом є утруднена, а часом цілком неможлива.

КОЗЛОВСКІ-СІКОРСКІ

Польська газета „Пшеводнік Католіцкі" пише таке:

Серед американських поляків кружляють поголоски, що бувший польський премієр Леон Козловскі, випущений Сікорським з большевицької неволі, удався як пілсудчик прямо до Берліна й там починає з німцями торгувати польською шкірою на користь свою та пілсудчиків.

В тім мусить бути щось троха правди, бо знаємо, що до Берліна мають тільки вступ ті, котрі співчувають та помагають німцям. З того часу, від коли Козловскі виїхав до Берліна, пілсудчики в Америці насторожили уха та почали зїжджатись до Ню Йорку, Шікаґа і Дітройту та почали там приготовляти замах на ґенерала Сікорського, маючи до диспозиції фонд з $50,000 та намагаючись його повалити, щоб встановити новий уряд під проводом Леона Козловского в Берліні.

Газета кінчить тим, що американські поляки повинні всією силою піддержати тільки ген. Сікорського, який як союзник демократичних держав відбудує демократичну та **незалежну** Польщу.

Японські Американці Помагають Вишколенню Армії Злуч. Держав

Сім американських вояків японського роду, з Табору Робертс, Каліфорнія, згідно з інформаціями департаменту війни, роблять цінний вклад у военні американськдкі змагання. Вони передають своїм американським братам по зброї дідичний фах, що має велику вартість у рукопашних боях.

Сім вояків вчать інших військових, як вживати джюджіцу, стародавний східний спосіб боротьби. В Японії вживали джюджіцу протягом багатьох років, як спосіб обезброєння й нападу на більшого противника.

Хоч не є загально відомим, що джюджіцу зродилось не в Японії. В дійсности воно було привезено з Китаю. Як багато інших частин японської культури, джюджіцу на початку вживалося тільки японською шляхтою. Вона ревно охороняла цей таємний спосіб боротьби, щоб утискати нарід, яким керувала.

Нині сім японських американців в Каліфорнії навчають про джюджіцу тисячі наших вояків. Вояки відвідують кляси двічі на тиждень, по дві або три години докладного вишколу. Їх вчать, що основою джюджіцу є фізична анатомія людини. Здібність є більш важна ніж сила. Завданням є — віднайти найбільш слабе місце в тілі противника й вдарити по ньому швидко й сильно. Підваження вживається де можливо. Це завдяки тої практики малий японець мав змогу перемогти значно більших противників у викручуванні й схватках.

Один з інструкторів, вояк Иошю Наказава, заклав в Таборі Робертс клюб. Там він вчить своїх товаришів по зброї, як вживати звичайні японські слова. Таким чином, він і його земляки, японські американці, помагають Злученим Державам у підготовці до більш успішної боротьби з японським мілітаризмом.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Українець, що Був Відзначений Хрестом Вікторії

НАЙВИЩИМ ВІЙСЬКОВИМ ВІДЗНАЧЕННЯМ У БРИТІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ.

На 570 вояків у Британській Імперії, які були відзначені Хрестом Вікторії в минулій Світовій Війні, було 66 канадійців. Між тими 66 канадійцями, що одержали це найвище військове відзначення, яке має Британська Імперія, є й Пилип Коновал, одинокий українець у Канаді, якого груди прикрашені тою медалею.

Пилип Коновал уродився в 1888. році, в селі Кудкові, подільської губернії. До Канади приїхав у 1913. році і працював у лісах.

Коли вибухла війна в 1914. році, Коновал, як горожанин Росії, що була тоді в союзі з Британією, вступив до канадійської армії в Оттаві дня 12-го липня 1915. року і був приділений до 77-го батальону. З Канади виїхав 19-го червня 1916. року і за морем був приділений до 47-го батальону, з яким виїхав до Франції.

В бою 7-го листопаду 1917. року виявив Коновал незвичайне геройство, про що подавалось у каблеграмі з Лондону 27-го листопаду. Того дня Пилипові Коновалові доручено було відділ вояків, з якими він мав прочистити окопи й криївки, де скривались німецькі машинові кріси. В часі тої небезпечної виправи один машиновий кріз з правого крила постійно сипав вогнем на відділ Коновала. Не було іншої ради і Коновал сам один скочив на окопи, вибив залогу при машиновім крісі, а кріс приніс до своїх. Наступного дня він тим самим способом здобув другу ворожу криївку і забрав другий машиновий кріс — сам один. При обидвох виправах Коновал забив 16 ворожих вояків.

Але Коновал, який вийшов ціло з граду куль зі скорострілів, був врешті ранений ворожою кулею з укриття й опинився в шпиталі. По виході зі шпиталю він був відзначений Хрестом Вікторії. Король Юрій V, чипляючи цей найвищий медаль на груди Коновала, сказав до нього: „Твоє геройство було найбільшим у моїй армії".

По повороті до Канади Коновал перебув девять років у шпиталі. Вийшовши звідти, опинився він без роботи й без надії на роботу з огляду на стан свого здоровля. І ходив Коновал бідний, бездомний, як тінь снувалась його постать по вулицях Оттави.

Надійшов другий вояк, пізнав Коновала, завів його до парляменту, де й дістав він заняття. Коновал, один з 66 найбільших героїв у Канаді в минулій війні, мив підлоги в великій Салі Слави в канадійськім парляменті, де уряд мав поставити статуї всіх вояків з відзначенням Хреста Вікторії.

Але надійшов раз премієр Мекензі Кінг і завважив Коновала, як той на колінах мив підлоги. Премієр Кінг підняв Коновала й розпитав хто він. По короткім часі Коновал уже мав інше заняття — як сторож кімнати ч. 16, де заходять губернатор Канади, премієр, міністри та інші державні мужі. Там, у тій кімнаті, є тепер і Пилип Коновал, в уніформі парляментарного робітника, з малою бронзовою медалею — Хрестом Вікторії, на грудях. Час до часу задержують його ті високі достойники, розпитують про той бронзовий Хрест Вікторії, й довідуються, що та найвища в Британській Імперії військова медаля спочиває на грудях українця з Великої України, який наставляв на град куль свої колись сильні груди за Канаду й Британську Імперію. („Українські Вісти").

Поляки Про Москалів і Про Себе

П. П. Йолес, редактор польської нюйорської газети „Нови Сьвят", у своїй колюмні в числі тої газети з 4. березня ц. р. пише п. н. „Помішання понять":

„Бачимо тепер „симпатію" для Росії. Був я на бенкеті для амбасадора Літвінова і бачив я, як обрилянтовані й декольтовані пані, в товаристві панів у фраках, попиваючи дуже дороге вино й лікер, — оваційно вітали кожне слово про Соєти та підтягали голосом совєтський гимн. Видекольтовані комуністки та большевики у фраках в готелі Волдорф-Асторія!...

„Подобається їм комунізм. Комунізм сальоновий, в лякерах і виперфумований! Не той з „колхозів", з фабрики, але приправлений, припряджений, який дозволяє на брилянти, шампана, фраки... Демократії ще не стравили ані рівности, ані братерства ані свободи, а вже переступили поріг раю. Що це? Росія бе німців! Бе не тому, що хоче нам служити, ні теж не напала вона перша, але тому, що на неї нападено і вона не мала іншого вибору. А коли мала вибір, то вибрала угоду з Німеччиною та наїзд на Польщу та це все, що після того було.

„Тут властне є границя понять, небезпечно змішана границя між конечністю воювати з Гітлером, а приняттям комунізму.

„Теж і серед поляків в Америці починає проявлятися русофільство, не словянсько-расове ані польсько-політичне, але старе русофільство в новій комуністичній шаті. Нічого дивного, що Новак, Геберт і Гарач кидаються між поляків. Грунт незвичайно пригожий — москалі бють німців, а німці є нашими ворогами, отож „любімся"! Русофільство американських поляків забуває за вчинки ОГПУ і концентраційні табори і деспотизм і незвичайна подібність систем; воно стало пашпортом для комуністичних проводирів, які доцільно змішують патріотизм — Польщу, Злучені Держави, комунізм, демократію, опозицію, Сталіна, Гітлера... Читачу, зупинися та розваж питання: „Яке є твоє відношення до Росії", а побачиш, як помішалися поняття, думки, почування, минувшина, сучасність, політика, кличі — все це трагічно поковбасилося в якийсь несмачний і нестравний сальцесон".

МАРІЮПОЛЬ—ЙОГО МЕШКАНЦІ ТА ЖИТТЯ

Полуднево-американські газети приносять деякі вістки з окупованої німцями України. Про Маріюполь читаємо між іншим таке:

Маріюполь має тепер до 225,000 душ. Місто чисте, гарно положене на самому березі моря. Особливо впадає в очі район віль — помешкання совєтських високих достойників та „куток відпочинку" для совєтської аристократії, що наїздила туди з півночі.

Містом пробігає пять трамваєвих ліній. Трамваї в русі. Недавно почав свою діяльність український міський театр. На відкриття ставлено „Запорожця за Дунаєм". В місті переїдаються радіо-передачі в українській мові.

Населення Маріюполя українське. Часом попадають одиниці, які брали активну участь в українській армії, а навіть в урядах в 1917-1930. рр. Але назагал таких мало.

Від 1. листопаду 1941. зачав виходити часопис „Маріюпільська газета" в українській мові. Врожай на Лівобережжі був добрий, та його завчасу зібрали большевики й що не встигли вивезти зо собою, це спалили. Відчувається недостача харчів.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—